

Universitätsbibliothek Wuppertal

Cassii Dionis Cocceiani Rerum Romanarum

Cassius

Lipsiae, 1849

76

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-5005](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-5005)

τὸ πραχθέν) δυσχεράνας πρὸς τὸ πληθεύειν ὁ Σεβήρος τινὰς αὐτῶν
 συνεχώνενσεν, καὶ ἐς τὰς πόλεις ἐκ τούτου θροῦς διήλθεν ὡς καὶ
 καθήρηται καὶ διέφθαρται, καὶ τινες συνέτριψαν εἰκόνας αὐτοῦ,
 ἐφ' ᾧ ὑστερον ἐκολάσθησαν· ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ τῆς Σαρδοῦς ἄρχων
 Ῥάκιος Κώνστας, ἀνὴρ ἐλλογιμώτατος. ἀλλ' οὐ χάριν τούτων ἐμνή- 3
 σθην, ὅτι τοῦ ῥήτορος, ὃς τοῦ Κώνσταντος κατηγόρησε, καὶ τοῦτο
 πρὸς τοῖς ἄλλοις εἰπόντος, θᾶσσον ἂν τὸν οὐρανὸν συμπεσεῖν ἢ
 Πλαντιανὸν τι ἐπὶ Σεβήρου παθεῖν, καὶ μᾶλλον ἂν εἰκότως ἐκείνῳ
 τῷ λόγῳ, εἴπερ τι τοιοῦτον ἐλέγθη, πιστεῦσαι τινα, — ταῦτα τοῦ 4
 ῥήτορος εἰπόντος, καὶ προσέτι καὶ αὐτοῦ τοῦ Σεβήρου νεανιενσα-
 μένου πρὸς ἡμῶς τοὺς συνδικάζοντας αὐτῷ καὶ φήσαντος ὅτι ἀδύ-
 νατόν ἐστι κακόν τι ἐπ' ἐμοῦ Πλαντιανῷ γενέσθαι, οὐδ' ἀπηρσι-
 τισεν αὐτὸς οὗτος ὁ Πλαντιανός, ἀλλ' ἐσφάγη καὶ αἱ εἰκόνας αὐτοῦ
 σύμψασαι διεσφάθησαν. πρὸ δὲ τούτου κῆτος ὑπερμέγεθες ἐς τὸν 5
 τοῦ Αὐγούστου ἐπέκλην λιμένα ἐξώκειλε καὶ ἐάλω, καὶ τὸ μύημα
 αὐτοῦ ἐς τὸ κνηγέσιον ἐσαχθέν πεντήκοντα ἄρτους εἶσω ἐδέξατο.
 ὥφθη δὲ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ κομήτης ἀστήρ ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ
 οὐκ αἰσιὸν τι σημαίνειν ἐλέγετο.

ὁ δὲ Σεβήρος ἐπὶ τῆς δεκετηρίδος τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐδωρήσατο ΟΥ
 τῷ τε ὁμίλῳ παντὶ τῷ σιτοδοτουμένῳ καὶ τοῖς στρατιώταις τοῖς 202
 δορυφόροις ἱσαριθμούς τοῖς τῆς ἡγεμονίας ἔτεσι χρόνοις. ἐφ' ᾧ
 καὶ μέγιστον ἠγάλλετο· καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς οὐδεὶς πώποτε τοσοῦτον
 αὐτοῖς ἀθροῖς ἐδέδωκε· ἐς γὰρ τὴν δωρεὰν ταύτην πεντακισχίλια
 μυριάδες δραχμῶν ἀναλώθησαν. ἐποιήθησαν δὲ καὶ οἱ γάμοι τοῦ 2
 τε Ἀντωνίου τοῦ υἱοῦ τοῦ Σεβήρου καὶ τῆς Πλαντίλλης τῆς τοῦ
 Πλαντιανοῦ θυγατρὸς· καὶ τοσαῦτα τῇ θυγατρὶ οὗτος ἔδωκεν ὅσα
 καὶ πεντήκοντα γενναῖα βασιλίσσαις ἤρκεσεν ἄν. εἶδομεν δὲ αὐτὰ
 διὰ τῆς ἀγορᾶς ἐς τὸ παλάτιον κομιζόμενα. εἰσιτάθημεν δὲ ἐν τῷ
 ἅμα, τὰ μὲν βασιλικῶς τὰ δὲ βαρβαρικῶς, ἐφθά τε πάντα ὅσα
 νομίζεται, καὶ ὥμα ζῶντά τε ἄλλα λαβόντες. ἐγένοντο δὲ καὶ θῆαι 3
 τηρικαῦτα παντοδαπαὶ ἐπὶ τε τῇ ἀνακομιδῇ τοῦ Σεβήρου καὶ ἐπὶ
 τῇ δεκετηρίδι αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ταῖς νίκαις, ἐν ταύταις ταῖς θῆαις καὶ
 σῦες τοῦ Πλαντιανοῦ ἐξήκοντα ἄγριοι ἐπάλαισαν ἀλλήλοις ἐπὶ
 παραγγέλματος, ἐσφάγησαν δὲ ἄλλα τε πολλὰ θηρία καὶ ἐλέφας
 καὶ χοροκότας· τὸ δὲ ζῶον τοῦτο Ἰνδικόν τ' ἐστὶ, καὶ τότε πρῶτον 4
 ἐς τὴν Ῥώμην, ὅσα καὶ ἐγὼ ἐπίσταμαι, ἐσφάγη, ἔχει δὲ χοροῖαν μὲν
 λευκῆς τίγριδι μεμιγμένης, εἶδος δὲ ἐκείνων τε καὶ κυνὸς καὶ ἀλώ-
 πεκος ἰδίως πως συγκεκραμένον. τῆς δὲ δεξαμενῆς ἀπάσης τῆς ἐν

16 4 4 ἀπερσιτισεν*

1 2 3 δέδωκεν*

4 ἤρκεσαν*

4 3 με-
μιγμένην?*

τῷ θεάτρῳ ἐς πλοῖον σχῆμα κατασκευασθείσης ὡς τετρακόσια θη-
 5 ρία καὶ δέξασθαι καὶ ἀφείναι ἀθρόως, ἔπειτα ἐξαίρνης διαλυθείσης
 ἀνέθορον ἄρκτοι λείναι πάνθηρες λέοντες στρουθοὶ ὄναγροι βί-
 σσωνες (βοῶν τι τοῦτο εἶδος, βαρβαρικὸν τὸ γένος καὶ τὴν ὄψιν),
 ὥστε ἐπακόσια τὰ πάντα καὶ θηρία καὶ βοτὰ ὁμοῦ καὶ διαθέντα
 ὀφθῆναι καὶ σφαγῆναι· πρὸς γὰρ τὸν τῆς ἐορτῆς ἀριθμὸν ἐπιση-
 μέρου γεγονυίας καὶ ἐκεῖνα ἐπτάκις ἐκατὸν ἐγένετο.

- 2 ἐν δὲ τῷ Βεσβίῳ τῷ ὄρει πῦρ τε πλεῖστον ἐξέλαμψε καὶ μυ-
 κήματα μέγιστα ἐγένετο, ὥστε καὶ ἐς τὴν Καπύην, ἐν ᾗ, ὅσκις ἂν
 ἐν τῇ Ἰταλίᾳ οἰκῶ, διώγω, ἐξακουσθῆναι· τοῦτο γὰρ τὸ χωρίον
 ἐξειλόμην τῶν τε ἄλλων ἕνεκα καὶ τῆς ἡσυχίας ὅτι μάλιστα, ἵνα
 2 σχολὴν ἀπὸ τῶν ἀστικῶν πραγμάτων ἄγων ταῦτα γράψαιμι. ἐδό-
 κει οὖν ἐκ τῶν περὶ τὸ Βέσβιον γεγονότων νεοχμὸν τι ἔσεσθαι, καὶ
 μέντοι καὶ τὰ περὶ τὸν Πλαντιανὸν αὐτίκα ἐνεοχμώθη. μέγας μὲν
 γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ Πλαντιανὸς καὶ ἐπέρμεγας ἐγερόνει, ὥστε καὶ
 τὸν δῆμον ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ ποτὲ εἰπεῖν “τί τρέμεις, τί δὲ ὠχοῖς;
 3 πλεῖον τῶν τριῶν κέκτησαι.” ἔλεγον δὲ τοῦτο οὐ πρὸς ἐκεῖνον δῆθεν
 ἀλλ’ ἄλλως, τρεῖς δὲ ἐνέφαινον τὸν τε Σεσῆρον καὶ τοὺς νίεας
 αὐτοῦ Ἀντωνῖνον καὶ Γέταν· ὠχρία δὲ αἰεὶ καὶ ἔτρεμεν ἕκ τε τῆς
 διαίτης ἣν διητᾶτο, καὶ ἐκ τῶν ἐλπίδων ὧν ἠλπίζε, καὶ ἐκ τῶν
 φόβων ὧν ἐφοβεῖτο. οὐ μὴν ἀλλὰ τέως μὲν ἦτοι ἐλάνθανε τὰ πλεῖα
 4 αὐτὸν τὸν Σεσῆρον, ἣ καὶ εἰδὼς αὐτὰ οὐ προσεποιεῖτο· ἐπεὶ δὲ ὁ
 ἀδελφὸς αὐτῷ Γέτας τελευτῶν πάντα τὰ κατὰ τὸν Πλαντιανόν,
 ἅτε καὶ μισῶν αὐτὸν καὶ μηκέτι φοβούμενος, ἐμήνυσεν, ἐκεῖνόν τε
 χαλκοῦν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἔστησε καὶ τοῦτον οὐκέθ’ ὁμοίως ἐτίμησεν,
 5 ἀλλὰ καὶ τῆς δυνάμεως τῆς πολλῆς παρέλκεσεν. ὅθεν ὁ Πλαντιανὸς
 δεινῶς ἠγανάκτησε, καὶ τὸν Ἀντωνῖνον καὶ πρότερον διὰ τὴν θυ-
 203 γατέρα ἀτιμαζομένην ὑπ’ αὐτοῦ μισῶν τότε δὴ καὶ μάλιστα ἤχθαιρεν
 ὡς αἴτιον τῆς ἀτιμίας ἐκείνης αὐτῷ, καὶ τραχύτερον αὐτῷ προσ-
 3 φέρεσθαι ἤρξατο. δι’ οὖν ταῦτα ὁ Ἀντωνῖνος τῇ τε γυναικὶ ἀναι-
 δεστάτῃ οὖσῃ ἀχθόμενος, καὶ αὐτῷ ἐκεῖνῳ, ὅτι τε πάντα ὅσα
 ἐπραττεν ἐπολυπραγμόνει καὶ ὅτι ἐπὶ πᾶσιν αὐτῷ ἐπετίμα, βαρυ-
 2 νόμος, ἀπαλλαγῆναι τρόπον τινὰ αὐτοῦ ἐπεθύμησεν. καὶ τούτου
 δι’ Εὐδόδου τοῦ τροφέως αὐτοῦ Σατορνίνόν τινα ἐκατόνταρχον καὶ
 ἄλλους δύο ὁμοίους αὐτῷ ἔπεισεν ἐσαγγεῖλαι οἱ ὅτι δέκα τισὶν ἐκα-
 τοντάρχοις, ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἦσαν, ὁ Πλαντιανὸς κεκελευκὸς εἴη
 3 καὶ τὸν Σεσῆρον καὶ τὸν Ἀντωνῖνον κτεῖναι· καὶ τινα καὶ γρα-
 φὴν ὡς καὶ ἐπ’ αὐτῷ τούτῳ εἰληφότες ἀνεγίνωσκον. ἐξαίρνης
 δὲ ταῦτ’ ἐν ταῖς θεωρίαις ταῖς ἐν τῷ παλατίῳ ἤρωσι πεποιη-
 μέναις, τῆς τε θέας ἀφειμένης καὶ δειπνον μέλλοντος ἔσεσθαι,

ἐγένετο. ὅθεν οὐχ ἥκιστα τὸ σκευώρημα κατεφάνη· οὐ γὰρ ἂν οὔτε 4
ἐκατοντάρχοις δέκα ἄμα οὔτε ἐν τῇ Ῥώμῃ οὔτε ἐν τῷ παλατίῳ
οὔτε ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ οὔτε ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τοιοῦτό τι ὁ Πλαντιανός,
ἄλλως τε καὶ γράμματος προστάξει ἐτετολμήκει. ὁμως πιστὸν αὐτὸ
ἔδοξε τῷ Σεήρῳ, ὅτι τῇ νυκτὶ τῇ προτεραίᾳ τὸν Ἀλβῖνον ὄναρ
ζῶντά τε καὶ ἐπιβουλεύοντα αὐτῷ ἐωράκει. σπουδῇ οὖν, ὥς καὶ 4
ἐπ' ἄλλο τι, τὸν Πλαντιανὸν μετεπέμψατο. καὶ ὅς οὕτως ἠπείχθη,
μᾶλλον δὲ οὕτως αὐτῷ τὸν Ὀλεθρον τὸ δαιμόνιον προεμήνυσεν,
ὥστε τὰς ἡμιόνας τὰς ἀγούσας αὐτὸν πεσεῖν ἐν τῷ παλατίῳ. καὶ 2
αὐτὸν ἐσιόντα οἱ θυρωροὶ οἱ ἐπὶ τῶν κιγκλίδων μόνον ἐσεδέξαντο,
οὐδ' εἴασαν οὐδένα αὐτῷ συνεσελθεῖν· ὅπερ ποτὲ αὐτὸς περὶ τὸν
Σεήρῳ ἐν τοῖς Τυάνοις ἐπεποιήκει. καὶ ὑπώπτευσεν μὲν τι ἐκ τού-
του, περίφοβός τε ἐγένετο, οὐ μέντοι ἔχων ὅπως ἀναχωρήσει ἐσηλ-
θεν. καὶ ὁ Σεήρῳ καὶ πάνυ πρῶτος αὐτῷ διελέχθη· “τί τε τοῦτο 3
ἔδοξέ σοι ποιῆσαι, καὶ διὰ τί ἀποκτεῖναι ἡμῶς ἠθέλησας;” λόγον
τε αὐτῷ ἔδωκε, καὶ παρεσκευάζετο ὥς καὶ ἀπολογουμένου αὐτοῦ
ἀκούσων. ἀλλ' ὁ Ἀρτωνῖνος ἀρνούμενόν τε αὐτὸν καὶ θαυμάζοντα
τὰ λεγόμενα τό τε ξίφος προσπηδήσας ἀφείλετο καὶ πῦξ ἐπαισεν·
καὶ ἠθέλησε μὲν καὶ αὐτοχειρὶ σφάζει εἰπόντα ὅτι ἔφθης με κτείνειν, 4
ἐπὶ δὲ τοῦ πατρὸς κωλυθεὶς ἐκέλευσέ τινα τῶν ὑπηρετῶν φορεῦσαι
αὐτόν. καὶ αὐτόν τις τῶν τριχῶν τοῦ γενείου ἐκτίλας τῇ τε Ἰουλίᾳ
καὶ τῇ Πλαντίλλῃ προσήνεγκεν ὁμοῦ οὔσαις, πρὶν καὶ ὀτιοῦν αὐτὰς
ἀκοῦσαι, καὶ εἶπεν “ἴδετε τὸν Πλαντιανὸν ὅμων,” καὶ τούτου τῇ
μὲν πένθος τῇ δὲ χαρὰν ἐνέβαλεν. ἐκεῖνος μὲν καὶ μέγιστον τῶν 5
ἐπ' ἐμοῦ ἀνθρώπων δυνήθεις, ὥστε καὶ αὐτῶν τῶν αὐτοκρατόρων
μᾶλλον πάντας καὶ φοβεῖσθαι αὐτόν καὶ τρέμειν, καὶ ἐπὶ μειζόνων
ἐλπίδων αἰωρηθεὶς, οὕτως ἐπὶ τοῦ γαμβροῦ ἐσφάγη καὶ ἄνωθεν
ὑπὸ τοῦ παλατίου ἐς ὁδὸν τινα ἐρρίφη· μετὰ ταῦτα γὰρ καὶ ἀρη-
ρήθη καὶ ἐτάφη τοῦ Σεήρου κελεύσαντος.

καὶ ὁ Σεήρῳ μετὰ ταῦτα συνήγαγε μὲν τὴν βουλὴν ἐς τὸ 5
συνέδριον, οὐ μέντοι καὶ κατηγόρησέ τι τοῦ Πλαντιανοῦ, ἀλλ' αὐ-
τὸς μὲν τὴν τε φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην ὥς μὴ δυναμένην τιμὰς
ὑπερόγκους στέγειν ὠδύρατο, καὶ αὐτὸν ἡτιάσατο ὅτι οὕτως αὐτὸν 2
ἐτετιμῆκει καὶ ἐπεφίλῃκει, τοὺς δὲ δὴ μηνύσαντάς οἱ τὴν ἐπιβουλὴν
αὐτοῦ πάνθ' ἡμῖν εἰπεῖν ἐκέλευσεν, ἐκβαλὼν ἐκ τοῦ συνεδρίου τοὺς
οὐκ ἀναγκαίους, ἵν' ἐκ τοῦ μηδὲν διηγῆσασθαι ἐνδεῖξῃται ὅτι οὐ
πάνυ σφίσι πιστεύει. πολλοὶ μὲν οὖν διὰ τὸν Πλαντιανὸν ἐκινδύ- 3
νευσαν, καὶ τινες καὶ ἀπέθανον· ὁ μὲντοι Κοίρανος ἔλεγε μὲν οἷά

που πλείστοι πρὸς τοὺς εὐτυχοῦντας πλάττονται αἰεὶ, ἐταῖρός τε
 αὐτοῦ εἶναι, καὶ ὁσάκις γε ἐκείνοι πρὸ τῶν ἄλλων τῶν ἀσπαζομένων
 αὐτὸν ἐσεκαλοῦντο, συνεφεύπετό σφισι μέχρι τῆς κιγκλίδος τῆς τε-
 4 λευταίας, οὐ μέντοι καὶ ἐκοινώνει τῶν ἀπορρήτων, ἀλλ' ἐν τῇ με-
 ταιχμίῳ διατρίβων Πλαντιανῷ μὲν ἔξω τοῖς δ' ἔξω ἔνδον ἐδόκει
 εἶναι· καὶ διὰ τοῦτο πλέον ὑπωπτεύθη, καὶ διότι ὄναρ ποτὲ τοῦ
 Πλαντιανοῦ ἰδόντος ἰχθῦς τινὰς ἐκ τοῦ Τιβέριδος ἀναβάντας πρὸς
 τοὺς πόδας αὐτοῦ προσπεπτωκέναι, ἔφη καὶ τῆς γῆς αὐτὸν καὶ
 5 τοῦ ὕδατος ἄρξαι. ἀλλ' οὗτος ἐπὶ ἐπτά ἔτη ἐν νήσῳ περιορισθεὶς
 κατήχθη τε μετὰ τοῦτο, καὶ ἐς τὴν γερονσίαν πρῶτος Αἰγυπτίων
 κατελέχθη, καὶ ὑπάτευσε μηδεμίαν ἄλλην ἀρχὴν προάρξας, ὥσπερ
 6 ὁ Πομπήιος. Καικίλιος μὲντοι Ἀγρικόλας ἐν τοῖς πρώτοις τῶν κο-
 λάκων αὐτοῦ ἀριθμούμενος, ποτηρίᾳ δὲ καὶ ἀσελγείᾳ οὐδενὸς ἀν-
 θρώπου δεύτερος ὢν, κατεψηφίσθη ἀποθανεῖν, ἐλθὼν δὲ οἴκαδε
 καὶ οἶνον ἐφυγμένον ἐμπλησθεὶς τό τε ποτήριον, ὃ πέντε μυριάδων
 6 ἐώνητο, συνέτριψε, καὶ ἐπαπέθανεν αὐτῷ τὰς φλέβας τεμὼν. Σα-
 τορνῦρος μὲντοι καὶ Εὐόδος τότε μὲν ἐτιμώθησαν, ὕστερον δὲ ἐπὶ
 τοῦ Ἀντωνίνου ἐθανατώθησαν. ψηφίζομένων δὲ ἡμῶν παίνους
 τινὰς τῷ Εὐόδῳ ὁ Σεβήρος ἐκώλυσεν εἰπὼν “αἰσχρόν ἐστιν ἐν δόγ-
 2 ματι ἡμῶν τοιοῦτό τι περὶ καισαρείου ἀνδρὸς γεγραφεῖν.” καὶ οὐ
 τοῦτον μόνον ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς βασιλικοὺς ἀπε-
 λευθέρους οὐθ' ὑβρίζειν οὐθ' ὑπεραρχεῖν εἶα· ἐφ' ᾧ καὶ καλῶς
 ἤκουεν. ἡ δ' αὖ γερονσία ἡμνοῦσά ποτε αὐτὸν καὶ αὐτὸ τοῦτο ἄν-
 τιχρος ἐξεβόησεν, ὅτι πάντες πάντα καλῶς ποιοῦσιν, ἐπειδὴ σὺ κα-
 3 λῶς ἄρχεις. Πλαντίλλα δὲ καὶ Πλαύτιος, οἱ τοῦ Πλαντιανοῦ νιεῖς,
 τότε μὲν ἐσώθησαν ἐς Αἰπύραν ἐξορισθέντες, ἐπὶ δ' Ἀντωνίνου
 ἀπώλοντο· καίτοι καὶ ζῶντες ἐν τε δέει καὶ ταλαιπωρίᾳ πολλῇ τῶν
 τε ἀναγκαίων οὐκ εὐπορίᾳ διῆγον.
 7 οἱ δὲ τοῦ Σεβήρου παῖδες, ὃ τε Ἀντωνῖνος καὶ ὁ Γέτας, ὡς
 παιδαγωγῶν τινὸς ἀπηλλαγμένοι τοῦ Πλαντιανοῦ, οὐδὲν ὃ τι οὐκ
 ἐποίουν. καὶ γὰρ καὶ γυναῖκας ἥσυχνον καὶ παῖδας ὑβρίζον χορήματά
 τε παρεξέλεγον, καὶ τοὺς μονομάχους τοὺς τε ἀρματηλάτας προσ-
 ηταιρίζοντο, τῇ μὲν ὁμοιότητι τῶν ἔργων ζηλοῦντες ἀλλήλους, τῇ
 2 δὲ ἀντισπονδάζειν στασιάζοντες· εἰ γὰρ τῷ ὁ ἕτερος προσέθειτο,
 πάντως ἂν τὸ ἐναντίον ὁ ἕτερος ἀνθῆκετο. καὶ τέλος συμβαλόντες
 ἐν γυμνασίᾳ τινὶ ἱππῶν σμικρῶν ζεύγεσιν ἐς μεγάλην φιλονεικίαν
 ἤλυσαν, ὥστε τὸν Ἀντωνῖνον πεσεῖν τε ἐκ τοῦ δικύκλου καὶ τὸ
 3 σκέλος κατεῖξαι. “παθόντος δὲ αὐτοῦ τοῦτο καὶ ροσηλευμένου ὁ

4 3 διὰ τε τ.?*
 7 3 1 " " V p. 741

5 1 οὗτος μὲν ἐπὶ?*

6 3 1 ὁ τοῦ II. υἱός?*

Σεβήρος οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων τὸ παράπαν ἐξέλιπεν, ἀλλὰ καὶ ἐδικαίε καὶ πάντα τὰ τῇ ἀρχῇ προσήκοντα διαφέρει. καὶ ἐπὶ μὲν τούτῳ καὶ ἐπὶ τῷ ἄλλῳ, τὸν δὲ δὴ Κόντιλλον τὸν Πλαυτιανὸν φορεύσας αἰτίαν ἔσχεν. ἀπέκτεινε δὲ καὶ ἄλλους πολλοὺς βουλευτάς, τοὺς μὲν κατηγορηθέντας παρ' αὐτοῦ καὶ ἀπολογησαμένους καὶ ἄλόντας.

ὅτι ὁ Κόντιλλος" εὐγενέστατός τε ὢν καὶ ἐπὶ πλείστον ἐν τοῖς 4 πρώτοις τῆς βουλῆς ἀριθμηθείς, ἐν τε ταῖς τοῦ γήρους πύλαις ἐστὼς καὶ ἐν ἀγροῦ ζῶν, καὶ οὔτε πολυπραγμιῶν τι οὔτε παραπράσσεων, ὁμως καὶ ἐσκευασμένη καὶ ἀνῆρθε. μέλλον δ' οὖν τελευτήσειν ἤτησε τὰ ἐντάφια, ἃ πρὸ πολλοῦ παρεσκεύαστο· καὶ ἐπειδὴ διεορνηκότα αὐτὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου εἶδε, "τί τοῦτο;" ἔφη, "ἐβραδύναμεν." καὶ μετὰ τοῦτο λιβανωτοῦ θυμιάσας εἶπεν ὅτι τὴν αὐτὴν 5 εἴσομαι ἢ καὶ Σεβασιανὸς ἐφ' Ἀδριανοῦ ἠΐσατο." ἐκεῖνός τε οὖν ἀπώλετο, καὶ μονομάχων ἀγῶνες ἐγένοντο ἐν οἷς τὰ τε ἄλλα καὶ τήριδες δέκα ἅμα ἐσφάγησαν.

καὶ μετὰ τοῦτο τὰ περὶ τὸν Ἀπρωνιανὸν ἐτελέσθη, παράδοξα 8 ὄντα καὶ ἀκουσθῆναι. ἔσχε γὰρ αἰτίαν ὅτι ποτὲ ἢ τήνδε αὐτοῦ ὄναρ ἐωρακέναι ἐλέχθη ὡς βασιλεύσει, καὶ ὅτι μαγεία τινὶ ἐπὶ τούτῳ χρήσασθαι ἔδοξεν· καὶ ἀπὼν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Ἀσίας κατεψηφίσθη. ἀναγινωσκόμενων οὖν ἡμῖν τῶν βασάνων τῶν περὶ αὐτοῦ 2 γενομένων, καὶ τοῦτ' ἐνεγέγραπτο ὅτι ὁ μὲν τις ἐπύθετο τῶν ἐπὶ τῆς ἐξετάσεως τεταγμένων τίς τε διηγήσατο τὸ ὄναρ τίς τε ἤκουσεν, ὁ δὲ τις ἔφη τὰ τε ἄλλα καὶ ὅτι φαλακρόν τινα βουλευτὴν παρακύναντα εἶδον. ἀκούσαντες δὲ τοῦθ' ἡμεῖς ἐν δεινῷ πάθει 3 ἐγενόμεθα· ὄνομα μὲν γὰρ οὐδενὸς οὔτε ἐκεῖνος εἰρήκει οὔτε ὁ Σεβήρος ἐγεγράφει, ὑπὸ δὲ ἐκπλήξεως καὶ οἱ μηδεπώποτε ἐς τοῦ Ἀπρωνιανοῦ πεφοιτηκότες, οὐχ ὅτι οἱ φαλακροὶ ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλως ἀναφαλακτοῖ, ἔδεισαν. καὶ ἐθάρσει μὲν οὐδεὶς πλὴν τῶν πάντων 4 κομιόντων, πάντες δὲ τοὺς τοιούτους περιεβλέπομεν, καὶ ἦν θροῦς "ὁ δεῖνα ἐστίν· οὐκ, ἀλλ' ὁ δεῖνα." οὐκ ἀποκρήψομαι τὸ τότε μοι συμβάν, εἰ καὶ γελοιότατον ἐστίν· τοσαύτη γὰρ ἀμηχανία συνεσχέθη ὥστε καὶ τῆς κεφαλῆς τὰς τρίχας τῇ χειρὶ ζήτησαι. τὸ δ' 5 αὐτὸ τοῦτο καὶ ἕτεροι πολλοὶ ἔπαθον. καὶ πάνν γε ἐς τοὺς φαλακροειδέας ἀφειρωμένοι ὡς καὶ ἐς ἐκείνους τὸν ἑαυτῶν κίνδυνον ἀποθούμενοι, πρὶν δὴ προσανεγνώσθη ὅτι ἄρα περιπόρφυρον ἱμάτιον ὁ φαλακρὸς ἐκεῖνος εἶχεν. λεχθέντος γὰρ τούτου πρὸς Βαίβιον 6 Μαρκελλίνον ἀπειδομεν· ἡγορανομήκει γὰρ τότε καὶ ἦν φαλακρότατος. ἀναστὰς γοῦν καὶ παρελθὼν ἐς μέσον "πάντως πού γινω-

7 ριεῖ με, εἰ ἰώρακεν' ἔφη. ἐπαινεσάντων δὲ τοῦτο ἡμῶν ἐσήμερον
 τε ὁ μνηστής, καὶ χρόνον πολὺν ἐσιώπησε παρεστῶτος αὐτοῦ, περι-
 βλέπων ὃν γνωρίσειεν, τέλος δὲ νεύματί τινας ἀφανεῖ προσσχὼν ἔφη
 9 τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι. καὶ οὕτω καὶ ὁ Μαρκελλίνος ἐλάω φαλακροῦ
 παρακύνεως, ἐξήχθη τε ἐκ τοῦ βουλευτηρίου ὀλοφνρόμενος. καὶ
 διὰ τῆς ἀγορᾶς διεξελθὼν οὐκέτ' ἠθέλησε περαιτέρω προχωρῆσαι,
 ἀλλ' αὐτοῦ ταύτη τὰ τέκνα τέσσαρα ὄντα ἀσπασάμενος λόγον εἶπε
 περιπαθέστατον· ἔφη γὰρ "ἐν με τοῦτο λυπεῖ, τέκνα, ὅτι ὅμῳς
 2 ζῶντας καταλείπω." καὶ ὁ μὲν οὕτω τὴν κεφαλὴν ἀπειμήθη, πρὶν
 τὸν Σεῆρον μαθεῖν ὅτι καὶ κατεψηφίσθη· τῷ μὲντοι τὴν αἰτίαν
 αὐτῷ τοῦ θανάτου παρασχόντι Πολλήνῳ Σεβερνῷ δίκη τιμωρὸς
 ἀπήρτησεν. ἐκδοθεὶς γὰρ ὑπὸ Σαβίνου τοῖς Νωρικκοῖς, ὧν ἄρ-
 3 ξας οὐδὲν χρηστὸν ἐπεποιήκει, αἰσχιστὰ πέπονθεν· καὶ εἰδομεν
 αὐτὸν ἐπὶ τε τῆς γῆς κείμενον καὶ ἰκετεύοντα οἰκτρῶς, καὶ εἰ
 μὴ διὰ τὸν Ἀσπακα τὸν θεῖον αὐτοῦ φειδοῦς ἔτυχε, καὶ ἀπο-
 λῶλει οἰκτρῶς. ὁ δὲ δὴ Ἀσπάξ οὗτος δεινότητος ἀνθρώπων ἐγέ-
 νετο σκῶψαι, στωμύλασθαι, πάντων ἀνθρώπων καταφρονῆσαι, γί-
 4 λοις χαρίσασθαι, ἰχθρὸν ἀμύνασθαι. καὶ αὐτοῦ πολλὰ μὲν καὶ
 πρὸς ἄλλους πικρὰ καὶ ἀστεῖα ἀποφθέγματα φέρεται, πολλὰ δὲ
 καὶ πρὸς τὸν Σεῆρον αὐτόν. ὧν ἓν καὶ τοῦτο· ἐς γὰρ τὸ γένος
 αὐτοῦ τὸ τοῦ Μάρκου ἐγγραφέντος "συγχαίρω σοι, Καῖσαρ" ἔφη,
 "ὅτι πατέρα εὗρες," ὥς καὶ ἀπάτορος αὐτοῦ τὸν ἐμπροσθεν χρόνον
 ὑπ' ἀφανείας ὄντος.

10 ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ Βούλλας τις Ἰταλὸς ἀνὴρ, ληστήριον
 204 ^{a.C.} συστησάμενος ὥς ἐξακοσίων ἀνδρῶν, ἐλήξετο τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ ἔτη
 δύο, παρόντων μὲν τῶν αὐτοκρατόρων, παρόντων δὲ καὶ στρατιω-
 2 τῶν τοσούτων. ἐδιώκετο μὲν γὰρ ὑπὸ συγχρῶν ἀνδρῶν, φιλοτίμως
 αὐτὸν ἀνιχνεύοντος τοῦ Σεῆρου, οὔτε δὲ ἐωρᾶτο ὁρώμενος οὔτε
 εὗρίσκετο εὗρισκόμενος οὔτε κατελαμβάνετο ἀλισκόμενος· τοσαύτη
 καὶ μεγαλοδωρία καὶ σοφία ἐχρῆτο. ἐμάνθανε γὰρ πάντας τοὺς τε
 ἀπὸ τῆς Ρώμης ἐξιόντας καὶ τοὺς ἐς τὸ Βρεντέσιον καταίροντας,
 3 τίνες τε καὶ πόσοι εἰσὶ, καὶ τίνα καὶ ὅποσα κέκτηνται· καὶ τοὺς
 μὲν ἄλλους, μέρος ἂν τι παρ' αὐτῶν ὧν εἶχον λαβίων, εὐθὺς ἠφίει,
 τοὺς δὲ δὴ τεχνίτας κατεῖχε χρόνον τινά, καὶ χρησάμενός σφισιν,
 εἶτα καὶ προσδοῦς τι ἀπέλκεν. καὶ ποτε δύο ληστῶν αὐτοῦ ἀλόν-
 των καὶ θηρίοις δοθήσεσθαι μελλόντων πρὸς τε τὸν δεσμοφύλακα
 κατῆλθε, πλασάμενος ὥς τῆς πατρίδος ἄρχων καὶ τινῶν ἀνθρώπων
 4 τοιούτων δεόμενος, καὶ οὕτω λαβίων αὐτοὺς ἔσωσεν. τῷ δὲ ἑκατον-

τάρχῳ τῷ τὸ ληστρικὸν καθαιροῦντι προσελθὼν κατηγορήσεν αὐτὸς
 ἑαυτοῦ ὥσπερ ἄλλος τις ὢν, καὶ ὑπέσχετο, εἰ ἀκολουθήσει αὐτῷ,
 παραδοῦναι οἱ τὸν ληστήν· καὶ οὕτως αὐτὸν ἐς κοῖλὸν τινα καὶ
 λοχυώδη τόπον ὡς καὶ ἐπὶ τὸν Φήλικα ἀγαγὼν (καὶ τοῦτο γὰρ αὐ-
 τὸς προσωνόμαστο) ῥαδίως συνέλαβεν. καὶ μετὰ τοῦτ' ἐπὶ τὸ βῆμα 5
 ἀνέβη σχῆμα ἄρχοντος ἀναλαβὼν, καὶ καλέσας τὸν ἐκατόνταρχον
 τῆς κεφαλῆς ἀπεξέβησε, καὶ ἔφη “ἄγγελλε τοῖς δεσπόταις σου ὅτι
 τοὺς δούλους ὑμῶν τρέφετε, ἵνα μὴ ληστεύωσιν.” πλείστοις γὰρ
 ὅσους τῶν καισαρείων εἶχε, τοὺς μὲν ὀλιγομίσητους τοὺς δὲ καὶ
 παντελῶς ἀμίσθους γεγονότας. ταῦτ' οὖν ὁ Σεβήρος ὡς ἕκαστα 6
 πενθαινόμενος, ὀργῇ ἔφερεν ὅτι ἐν τῇ Βρεττανίᾳ τοὺς πολέμους δι'
 ἐτέρων νικῶν αὐτὸς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ληστοῦ ἥττων ἐγένετο· καὶ τέλος
 χίλιον ἐκ τῶν σωματοφυλάκων σὺν ἱππεῦσι πολλοῖς ἔστειλε,
 δεινὰ ἅττα αὐτῷ ἀπειλήσας, ἂν μὴ ζῶντα αὐτὸν ἀγάγῃ. καὶ οὕτως
 ἐκείνος μαθὼν ὅτι γυναικὶ τινι ἀλλοτρίᾳ χρῶντο, ἀνέπεισεν αὐτὴν
 διὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐπ' ἀδείας συνάρασθαι σφίσιν. καὶ τοῦτον ἐν 7
 σπηλαίῳ τινὶ καθεύδων συνέληφθη. καὶ αὐτὸν ὁ Παπυριανὸς ὁ
 ἐπαρχος ἀνήρετο “διὰ τί ἐλήστευσας;” καὶ αὐτὸς ἀπεκρίνατο “διὰ
 τί σὺ ἐπαρχος εἶ;” καὶ θηρίοις μετὰ τοῦτο ὑπὸ κτηνῶντος ἐδόθη,
 καὶ αὐτοῦ καὶ τὸ ληστρικὸν διελύθη· οὕτω που ἐν ἐκείνῳ πᾶσα ἡ
 τῶν ἑξακοσίων ἰσχὺς ἦν.

ὁ δὲ δὴ Σεβήρος ἐπὶ Βρεττανίαν ἐστράτευσε τοὺς τε παῖδας 11
 ἐκδιαιτωμένους ὁρῶν καὶ τὰ στρατεύματα ὑπ' ἀρχίας ἐκλυόμενα, ^{a.C.} 208
 καίπερ εἰδὼς ὅτι οὐκ ἀναχομισθήσεται. ἦδει δὲ τοῦτο μάλιστα
 μὲν ἐκ τῶν ἀστέρων ὑφ' ὧν ἐγεγέννητο (καὶ γὰρ ἐς τὰς ὁροφὰς
 αὐτοὺς τῶν οἰκῶν τῶν ἐν τῷ παλατίῳ, ἐν οἷς ἐδίκαζεν, ἐνέγραφεν,
 ὥστε πᾶσι, πλὴν τοῦ μορίου τοῦ τὴν ὥραν, ὡς φασίν, ἐπισκοπή-
 σαντος ὅτε ἐς τὸ φῶς ἔξῃ, ὁρᾶσθαι· τοῦτο γὰρ οὐ τὸ αὐτὸ ἐκα-
 τέρωδι ἐνετύπωσεν), ἦδει δὲ καὶ παρὰ μάντεων ἀκούσας. ἀνδριάντι 2
 γὰρ αὐτοῦ πρὸς ταῖς πόλεις δι' ὧν ἐκστρατεύσειν ἔμελλεν ἐστῶτι,
 καὶ πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν ἐκείσε φέρουσαν ἀποβλέποντι, σκηπτὸς ἐμ-
 πεσὼν τρία ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ γράμματα ἀπήλειπεν· καὶ διὰ
 τοῦθ', ὡς οἱ μάντεις ἀπεφάνησαν, οὐκ ἐπανῆκεν ἀλλὰ καὶ τρίτῳ
 ἔτει μετὰ τοῦτο μετήλλαξεν. καὶ χρήματα δὲ πάμπολλα συνέξῃγαγεν.

δύο δὲ γένη τῶν Βρεττανῶν μέγιστα εἰσὶ, Καληδόριοι καὶ Μαιᾶ- 12
 ται· καὶ ἐς αὐτὰ καὶ τὰ τῶν ἄλλων προσορήματα ὡς εἰπεῖν σνγχε-
 χώρηκεν. οἰκοῦσι δὲ οἱ μὲν Μαιᾶται πρὸς αὐτῷ τῷ διατειχίσματι
 ὃ τὴν νῆσον δίχῃ τέμνει, Καληδόριοι δὲ μετ' ἐκείνους, καὶ νέμονται
 ἐκότεροι ὅρη ἄγρια καὶ ἄνυδρα καὶ πεδία ἔρημα καὶ ἐλώδη, μήτε
 τέλῃ μήτε πόλεις μήτε γεωργίας ἔχοντες, ἀλλ' ἐκ τε νομῆς καὶ

- ² θήρας ἀκροδρόων τε τινῶν ζῶντες· τῶν γὰρ ἰχθύων ἀπείρων καὶ ἀπλέτων ὄντων οὐ γέγονται· διαιτῶνται δὲ ἐν σκληραῖς γυνιοῖ καὶ ἀνυπόδετοι, ταῖς γυναιξὶν ἐπικολνοῖς χρώμενοι καὶ τὰ γεννώμενα πάντα ἐκτρέφοντες· δημοκρατοῦνται τε ὡς πλήθει, καὶ ληστεύουσιν ἡδιστα· στρατεύονται δὲ ἐπὶ τε ἀρουμάτων, ἵππους ἔχοντες μικροὺς καὶ ταχεῖς, καὶ πέλοι δ' εἰσὶ καὶ δραμεῖν ὀξύτατοι καὶ συστῆναι παγιώτατοι· τὰ δὲ ὅπλα αὐτῶν ἀσπίς καὶ δόρυ βραχύ, μῆλον χαλκοῦν ἐπ' ἄκρου τοῦ στύρακος ἔχον, ὥστε σειόμενον κτυπεῖν πρὸς κατάπληξιν τῶν ἐναντίων· εἰσὶ δ' αὐτοῖς καὶ ἐγχειρίδια.
- ⁴ δύνανται δὲ καὶ λιμὸν καὶ ψυχὸς καὶ ταλαιπωρίαν πᾶσαν ὑπομένειν· ἔς τε γὰρ τὰ ἔλη καταδυνόμενοι καρτεροῦσιν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, τὴν κεφαλὴν μόνον ἔξω τοῦ ὕδατος ἔχοντες, καὶ ἐν ταῖς ὕλαις τῷ τε φλοιῷ καὶ ταῖς ὀλῖαις διατρέφονται, καὶ περὶ πάντα σκευάζουσι τι βοῶμα, ἀφ' οὗ κῆρυμον τι μέγεθος ἐμφαγόντες οὔτε πεινῶσιν οὔτε διψῶσιν.
- ⁵ τοιαύτη μὲν τις νῆσος ἡ Βρεττανία ἐστὶ, καὶ τοιοῦτους οἰκήτορας ἢ γε πολεμίᾳ ἔχει· νῆσος γὰρ ἐστὶ, καὶ τότε σαφῶς ὥσπερ εἶπον ἐλήλεγται· καὶ αὐτῆς τὸ μὲν μῆκος στάδιοι ἐπτὰκισχίλιοι καὶ ἑκατὸν τριακόντα δύο εἰσὶν, τοῦ δὲ δὴ πλάτους τὸ μὲν πλεῖστον
- ¹³ δέκα καὶ τριακόσιοι καὶ δισχίλιοι, τὸ δ' ἐλάχιστον τριακόσιοι· καὶ τούτων ἡμεῖς οὐ πολλῷ τινὶ τῆς ἡμισείας ἑλαττόν τι ἔχομεν· ὁ δ' οὖν Σεῦρος πᾶσαν αὐτὴν καταστρέψασθαι ἐθέλεις ἐσέβαλεν ἐς τὴν Καληδονίαν, καὶ διὸν αὐτὴν ἀμύθητα πράγματα ἔσχε, τὰς τε ὕλας τέμνων καὶ τὰ μετέωρα κατασκάπτων τὰ τε ἔλη χωννύων καὶ
- ² τοὺς ποταμοὺς ζευγνύων· οὔτε γὰρ μάχην τινὰ ἐμαχέσατο οὔτε πολέμιόν τινα ἐν παρατάξει εἶδεν· πρόβατα δὲ καὶ βοῦς προβαλλομένων αὐτῶν ἐξεπότηδες οἱ στρατιῶται ἤρπαζον, ὅπως ἐπὶ πλεῖον ἀπατῶμενοι τρέχονται· καὶ γὰρ ὑπὸ τῶν ὑδάτων δεινῶς ἐκακοῦντο καὶ ἀποσκεδαννύμενοι ἐπεβουλεύοντο· εἰτ' ἀδυνατοῦντες βυδίζειν ὑπ' αὐτῶν τῶν οἰκείων ἐφρονέοντο ἵνα μὴ ἀλίσκωνται, ὥστε ἐς
- ³ πέντε μυριάδας ὅλας τελευτῆσαι· οὐ μέντοι ἀπέστη γε πρὶν τῷ ἐσχάτῳ τῆς νήσου πλησιᾶσαι, ὅπου γε τὰ μάλιστα τὴν τε τοῦ ἡλίου παράλλαξιν καὶ τὸ τῶν ἡμερῶν τῶν τε νυκτῶν καὶ τῶν θερινῶν καὶ τῶν χειμερινῶν μέγεθος ἀκριβέστατα κατεφώρασεν.
- ⁴ καὶ ὁ μὲν οὕτω διὰ πάσης ὥς εἰπεῖν τῆς πολέμιας κομισθεὶς (ἐκομίσθη γὰρ ὡς ἀληθῶς ἐν σκιμποδίῳ καταστῆναι τινὶ τὰ πολλὰ διὰ τὴν ἀσθένειαν) ἐς τὴν φιλίαν ἐπανῆλθεν, ἐς ὁμολογίαν τοὺς Βρεττανούς, ἐπὶ τῷ χώρῳ οὐκ ὀλίγης ἐκστῆναι, ἀναγκάσας ἐλθεῖν·

ἔξεληπτε δὲ αὐτὸν ὁ Ἀντωνῖνος καὶ ἐς φροντίδας ἀνθρώπους κα- 14
θίστη, ὅτι τε ἀκολάστως ἔζη, καὶ ὅτι καὶ τὸν ἀδελφὸν δῆλος ἦν,
εἰ δυνήθει, φρονέσων, καὶ τὸ τελευταῖον ὅτι καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ ἐπε-
βούλευσεν. ποτὲ μὲν γὰρ ἐξεπλήδυσεν ἑξαίρνης ἐκ τοῦ σκηνώματος
βοῶν καὶ κεκραγὼς ὡς ὑπὸ τοῦ Κάστορος ἀδικούμενος· οὗτος δὲ 2
ἀνὴρ ἄριστος τῶν περὶ τὸν Σεβήρον καισαυρέων ἦν, καὶ ἐπεπίστευτο
τὴν τε γνώμην αὐτοῦ καὶ τὸν κοιτῶνα. καὶ συνέστησαν μὲν τινες
ἐπὶ τούτῳ στρατιῶται προπαρεσκευασμένοι καὶ συνεβόησαν, κατε-
λήφθησαν δὲ δι' ὀλίγον αὐτοῦ τε τοῦ Σεβήρου ἐπιφανέντος σφίσι
καὶ τοὺς ταραχωδεστέρους κολάσαντος. ἄλλοτε δὲ προσήλαντον 3
μὲν ἀμφότεροι πρὸς τοὺς Καληδονίους, ἵνα τὰ τε ὅπλα παρ' αὐτῶν
λάβωσι καὶ περὶ τῶν ὁμολογιῶν διαλεχθῶσιν, ὁ δ' Ἀντωνῖνος ἀπο-
κτεῖναι αὐτὸν ἄντικρυς αὐτοχειρίᾳ ἐπεχείρησεν. ἦσαν μὲν γὰρ ἐπὶ
ἵππων, καὶ ὁ Σεβήρος, καίπερ καὶ τοὺς ταρσοὺς ὑπὸ ἀσθενείας
ὑποτετηκώς, ὁμως ἵππευσεν καὶ αὐτός, καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα
συνεφερίπετο, τό τε τῶν πολεμίων καὶ αὐτὸ συννωρῶτο· κὰν τῷ 4
καιρῷ τούτῳ τῇ τε σιγῇ καὶ τῷ κόσμῳ τὸν ἵππον ὁ Ἀντωνῖνος
ἀναχαιτίσας ἐσπάσατο τὸ ξίφος ὡς καὶ κατὰ νῶτον τὸν πατέρα
παιάξων. ἰδόντες δὲ τοῦτο οἱ ἄλλοι οἱ συνιππεύοντες ἐξεβόησαν,
καὶ οὕτως ἐκείνους τε ἐκπλαγεῖς οὐκέτ' οὐδὲν ἔδρασε, καὶ ὁ Σεβήρος
μετεστράφη μὲν πρὸς τὴν βοήν αὐτῶν καὶ εἶδε τὸ ξίφος, οὐ μέντοι
καὶ ἐφθέρξατο τι, ἀλλ' ἀναβάς ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ τελέσας ὅσα ἐχρῆν,
ἐς τὸ στρατήγιον ἐπανῆλθεν. καὶ καλέσας τὸν τε νῖον καὶ τὸν Πα- 5
πινιανὸν καὶ τὸν Κάστορα ξίφος τέ τι τεθῆναι ἐς τὸ μέσον ἐκέ-
λευσε, καὶ ἐγκαλέσας αὐτῷ ὅτι τε ἄλλως τοιοῦτό τι ἐτόλμησε καὶ
ὅτι πάντων ὁρόντων τῶν τε συμμάχων καὶ τῶν πολεμίων τηλι-
κοῦτο κακὸν δράσειν ἔμελλεν, τέλος ἔφη “ἀλλ' εἴγε ἀποσφάζει με
ἐπιθυμίς, ἐνταυθά με κατὰχρησαι· ἔρωσθαι γάρ, ἐγὼ δὲ καὶ γέρον 6
εἰμὶ καὶ κείμεναι. ὡς εἴγε τοῦτο μὲν οὐκ ἀναδύη, τὸ δὲ αὐτόχειρ
μου γενέσθαι ὀκνεῖς, παρέστηκέ σοι Παπινιανὸς ὁ ἑπαρχος, ᾧ δύ-
νασαι κελεύσαι ἵνα με ἑξεργάσθαι· πάντως γὰρ πον πᾶν τὸ κε-
λευσθὲν ὑπὸ σοῦ, ἅτε καὶ αὐτοκράτορος ὄντος, ποιήσει.” τοιαῦτα 7
εἰπὼν ὁμως οὐδὲν δεινὸν αὐτὸν ἔδρασε, καίπερ πολλάκις μὲν τὸν
Μάρκον αἰτιασάμενος ὅτι τὸν Κόμμοδον οὐχ ἐπέξεϊλε, πολλάκις δὲ
καὶ αὐτὸς τῷ νίῳ ἀπειλήσας τοῦτο ποιήσειν. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ὀρ-
γισόμενος ἀεὶ ποτε ἔλεγε, τότε δὲ φιλότεκνος μᾶλλον ἢ φιλόπολις
ἐγένετο· καίτοι καὶ τὸν ἑτερον ἐν τούτῳ παῖδα προέδωκε, σαφῶς
εἰδὼς τὰ γενησόμενα.

ἀποστάντων δὲ τῶν ἐν τῇ νήσῳ αὐθις, καλέσας τοὺς στρατιώ- 15
τας ἐκέλευσεν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβαλεῖν καὶ οἷς ἂν ἐντόχωσιν ^{a.C.} 210

ἀποκτεῖναι, αὐτὸ τοῦτο εἰπὼν, “τῶν μὴ τις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον χεῖράς θ’ ὑμετέρας, μηδ’ ὄντινα γαστέρι μήτηρ κοῦρον ἐόντα
 2 φέροι· μηδ’ ὅς φύγοι αἰπὺν ὄλεθρον.” γενομένου δὲ τούτου, καὶ
 τῶν Καληδονίων προσapoστάντων τοῖς Μαιάταις, ἡτοιμάζετο μὲν
 ὡς καὶ αὐτὸς αὐτοῖς πολεμήσων, καὶ αὐτὸν περὶ τοῦτ’ ἔχοντα ἡ
 211 ^{a.C.} νόσος τῇ τετάρτῃ τοῦ Φεβρουαρίου ἀπήνεγκε, συνεργασαμένον τι
 πρὸς τοῦτο καὶ τοῦ Ἀντωνίνου, ὡς λέγεται. πρὶν γοῦν μεταλλάξαι,
 τὰδε λέγεται τοῖς παισὶν εἰπεῖν (ἐρῶ γὰρ αὐτὰ τὰ λεχθέντα, μηδὲν
 ὅ τι καλλωπίσας) “ὁμοροεῖτε, τοὺς στρατιώτας πλουτίζετε, τῶν ἄλ-
 3 λων πάντων καταφρονεῖτε.” ἐκ δὲ τούτου τό τε σῶμα αὐτοῦ στρα-
 τιωτικῶς κοσμηθὲν ἐπὶ πυρᾶν ἐτέθη καὶ τῇ τε τῶν στρατιωτῶν
 καὶ τῇ τῶν παίδων περιδρομῇ ἐτιμήθη, τὰ τε δῶρα τὰ στρατιω-
 4 τικὰ οἱ τι τῶν παρόντων ἔχοντες ἐς αὐτὴν ἐνέβαλον, καὶ τὸ πῦρ οἱ
 εὐεῖς ἐνῆκαν. καὶ μετὰ τοῦτο τὰ ὅσα ἐς ὑδρίαν πορφυροῦ λίθου
 ἐμβληθέντα ἐς τε τὴν Ῥώμην ἐκομίσθη καὶ ἐς τὸ Ἀντωνινεῖον ἀπε-
 τέθη. λέγεται δὲ τὴν ὑδρίαν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου μεταπέμψα-
 σθαί τε αὐτόν, καὶ ἐπιηλαφίσαντα εἰπεῖν “χωρήσεις ἄνδρα ὃν ἡ
 οἰκουμένη οὐκ ἐχώρησεν.”
 16 ἦν δὲ τὸ σῶμα βραχὺς μὲν ἰσχυρὸς δέ, καίπερ ἀσθενέστατος
 ὑπὸ τῆς ποδᾶρας γενόμενος, τὴν δὲ δὴ ψυχὴν καὶ δριμύτατος καὶ
 ἐρρωμενέστατος· παιδείας μὲν γὰρ ἐπεθύμει μᾶλλον ἢ ἐπετιγγάναι,
 2 καὶ διὰ τοῦτο πολυγνώμων μᾶλλον ἢ πολύλογος ἦν. φίλοις οὐκ
 ἀμνήμων, ἐχθροῖς βαρύντατος, ἐπιμελὴς μὲν πάντων ὧν προᾶξι ἤθε-
 λεν, ἀμελὴς δὲ τῶν περὶ αὐτοῦ λογοποιουμένων· καὶ διὰ τοῦτο καὶ
 χρήματα ἐξ ἁπαντος τρόπου, πλὴν καθ’ ὅσον οὐδένα ἔνεκα αὐτῶν
 3 ἀπέκτεινε, “πορίζων, πάντα μὲν τὰ ἀναγκαῖα ἐδαπάνᾳ ἀφθονιώτατα,
 καὶ πλεῖστά γε καὶ τῶν ἀρχαίων οἰκοδομημάτων ἀνεκτήσατο, καὶ
 σφισι τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα ὥς καὶ ἐκ καινῆς αὐτὰ καὶ ἐξ ἰδίων χρη-
 4 μμάτων κατεσκευακῶς ἐπέγραψεν, πολλὰ δὲ καὶ μάτην ἐς τε ἐπι-
 σκευὰς καὶ κατασκευὰς ἐτέρων ἀνάλωσεν,” ὅς γε καὶ τῷ Διονύσιῳ
 5 καὶ τῷ Ἡρακλεῖ νεὼν ὑπερμεγέθη ὠκοδομήσατο. καίτοι δὲ πάμ-
 πλειστα δαπανήσας, ὅμως οὐκ εὐαριθμήτους τινὰς μυριάδας δρα-
 χμῶν καταλείπειν, ἀλλὰ καὶ πᾶν πολλάς. καὶ ἐνεκάλει μὲν τοῖς
 μὴ σωφρονοῦσιν, ὡς καὶ περὶ τῆς μοιχείας νομοθετῆσαι τινά· καὶ
 διὰ τοῦτο γραφαὶ αὐτῆς ὅσαι πλεῖσται ἐγένοντο (τρισεχλίας γοῦν
 ὑπατεύων εὖρον ἐν τῷ πίνακι ἐγγεγραμμένης)· ἐπεὶ δὲ ὀλίγοι πάν-
 5 αὐταῖς ἐπεξήσαν, οὐκέτ’ οὐδὲ αὐτὸς ἐπολυπραγμόνει. ὅθεν καὶ
 μάλα ἀστεῖως Ἀργεντοκόξου τινὸς γυνὴ Καληδονίου πρὸς τὴν Ἰου-

λίαν τὴν Αὐγοῦσταν, ἀποσκώπτουσάν τι πρὸς αὐτὴν μετὰ τὰς σπονδὰς ἐπὶ τῇ ἀνέδῃ σφῶν πρὸς τοὺς ἄρρενας συνουσία, εἰπεῖν λέγεται ὅτι πολλῶν ἄμεινον ἡμεῖς τὰ τῆς φύσεως ἀναγκαῖα ἀποπληροῦμεν ὑμῶν τῶν Ῥωμαϊκῶν· ἡμεῖς γὰρ φανερώς τοῖς ἀρίστοις ὁμιλοῦμεν, ὑμεῖς δὲ λάθρα ὑπὸ τῶν κακίστων μοιχεύεσθε. τοῦτο μὲν ἡ Βρεττανὺς εἶπεν, ἐχοῖτο δὲ ὁ Σεῦρος καταστάσει τοῦ βίου 17 εἰρήνης οὗσης τοιαῦδε. ἔπραττε τι πάντως νυκτὸς ὑπὸ τὸν ὄρθρον, καὶ μετὰ τοῦτ' ἐβιάδιζε καὶ λέγων καὶ ἀκούων τὰ τῇ ἀρχῇ πρόσφορα· εἴτ' ἐδίκαζε, χωρὶς εἰ μὴ τις ἐορτὴ μεγάλη εἴη. καὶ μέντοι καὶ ἄριστα αὐτὸ ἐπραττεν· καὶ γὰρ τοῖς δικαζομένοις ὕδωρ ἱκανὸν ἐνέχει, καὶ ἡμῖν τοῖς συνδικάζουσιν αὐτῷ παρορησίαν πολλὴν ἐδίδου. ἔκρινε 2 δὲ μέχρι μεσημβρίας, καὶ μετὰ τοῦθ' ἵππευεν ἐφ' ὅσον ἂν ἡδυνήθη· εἴτ' ἐλοῦτο, γυμνασάμενός τινα τρόπον. ἡρίστα δὲ ἢ καθ' αὐτὸν ἢ μετὰ τῶν παίδων, οὐκ ἐνδεῶς. εἴτ' ἐκάθηνδεν ὡς πλήθει· ἔπειτ' ἔξαρθεῖς τὰ τε λοιπὰ προσδιώκει καὶ λόγοις καὶ Ἑλληνικοῖς καὶ Λατίνοις συνεγίνετο ἐν περιπάτῳ. εἴθ' οὕτω πρὸς ἐσπέραν ἐλοῦτο 3 αὐθις, καὶ δεῖπνει μετὰ τῶν ἀμφοῖν αὐτόν· ἡκιστὰ τε γὰρ ἄλλον τινα συνέστιον ἐποιεῖτο, καὶ ἐν μόναις ταῖς πάννυ ἀναγκαῖαις ἡμέραις τὰ πολυτελῆ δείπνα συνεκρότει. ἐβίω δὲ ἔτη ἐξήκοντα πέντε 4 καὶ μῆνας ἐννέα καὶ ἡμέρας πέντε καὶ εἴκοσι (τῇ γὰρ ἐνδεκάτῃ τοῦ Ἀπριλίου ἐγεννήθη), ἀπ' ὧν ἤρξεν ἔτη ἑπτακαίδεκα καὶ μῆνας ὀκτὼ καὶ ἡμέρας τρεῖς. τό τε σύμπαν οὕτως ἐνεργὸς ἐγένετο ὥστε καὶ ἀπομύχων ἀνασφάγγεσθαι “ἄγετε, δότε, εἴ τι πρᾶξαι ἔχομεν.”

μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Ἀντωνῖνος πᾶσαν τὴν ἡγεμονίαν ἔλαβεν· λόγῳ ΟΖ μὲν γὰρ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ, τῷ δὲ δὴ ἔργῳ μόνος εὐθὺς ἤρξεν. καὶ πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους κατελύσατο καὶ τῆς χώρας αὐτοῖς ἐξέστη καὶ τὰ φρούρια ἐξέλειπεν, τοὺς δὲ δὴ οἰκείους τοὺς μὲν ἀπήλλαξεν, ὧν καὶ Παπινιανὸς ὁ ἑπαρχος ἦν, τοὺς δὲ καὶ ἀπέκτεινεν, ὧν ἦν καὶ Εὐόδος ὁ τροφὸς αὐτοῦ καὶ ὁ Κάστωρ, ἣ τε γυνὴ αὐτοῦ ἡ Πλαντίλλα καὶ ὁ ταύτης ἀδελφὸς Πλαῦτιος. καὶ ἐν τῇ Ῥώμῃ δὲ 2 αὐτῇ ἄνδρα ἄλλως μὲν οὐκ ἐλλόγιμον διὰ δὲ τὴν ἐπιτήδευσιν ἐπιφανέστατον ἐξεργάσατο· τὸν γὰρ Εὐπρεπῆ τὸν ἀρματηλάτην, ἐπειδὴ τὰναντία αὐτῷ ἐσπούδαζεν, ἀπέκτεινεν. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐν γῇραι ἀπέθανε, πλείστοις ἀγῶσιν ἵππων στεφανωθείς· δύο γὰρ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτακροσίους ἀνείλετο, ὅσους οὐδεὶς ἄλλος. τὸν δὲ ἀδελ- 3 φὸν ἠθάρχησε μὲν καὶ ζῶντος ἔτι τοῦ πατρὸς φρονεῦσαι, οὐκ ἡδυνήθη δὲ οὔτε τότε δι' ἐκείνον οὐθ' ὕστερον ἐν τῇ ὁδῷ διὰ τὰ στρατεύματα· πάννυ γὰρ εὖνοιαν αὐτοῦ εἶχον, ἄλλως τε καὶ ὅτι τὸ εἶδος

1 1 6 καὶ ante ὁ om*

2 3 ἐπειδὴν*

3 4 τε ὅτι καὶ*